

Tomáš Petro

KRÁĽ KRSTAČKY

Príbeh najlepšieho slovenského zápasníka Jozefa Lohyňu

A teraz idem fandit' hokejovému Chicagu Black Hawks. Pravda, so slovenskou zástavou v rukách!

To my great Friend Joseph,
Thank you so much for allowing me
to contribute to your book. It is
quite an honor for me as well as a
pleasure to be able to speak about
one of the greatest wrestlers that
ever lived. I am so happy my good
Friend Joseph proved to the entire world
that he was a WORLD CHAMPION. Thank
you for being my Friend. We spent more
time together and took more pictures
together than any Friend I have at the
2015 World Wrestling Championships.
Your Friendship has made me very happy.
Joe you are a great man with incredible
courage, a great heart, and are very special
to me as a brother. -

Mark Schultz

Dedication by Mark Schultz, 7-time National Wrestling Champion, 2-time World Wrestling Champion, Olympic Wrestling Champion, Ultimate Fighting Champion in UFC IX, 82kg, USA.

Môjmu veľkému priateľovi Jozefovi.

Ďakujem Ti za možnosť prispieť do tejto knihy.

Je pre mňa ctou a zároveň potešením povedať do nej niečo o jednom z najväčších zápasníkov, aký kedy žil. Som šťastný, že môj dobrý priateľ Jozef sa svetu predviedol aj ako majster sveta.

Ďakujem Ti za to, že si môj priateľ. Na MS 2015 sme spolu strávili viac času a spravili sme si viac spoločných fotografií ako s kýmkoľvek iným. Priateľstvo s Tebou ma potešilo, Joe, pretože si skvelý človek s neuveriteľnou odvahou a veľkým srdcom a si pre mňa ako brat.

Mark Schultz

Venovanie od Marka Schultza, sedemnásobného národného šampióna USA, dvojnásobného majstra sveta, olympijského víťaza a šampióna UFC IX (Ultimate Fighting Champion) vo váhe do 82 kilogramov.

OBSAH

KAŽDÝ Z INÉHO MESTA	7
PRVÁ CESTA DO ZÁMORIA: „AJ VY UTEKÁTE?“	31
DOBA BRONZOVÁ	45
OLYMPIÁDA V SOULE	61
NEUZNANÝ MAJSTER EURÓPY	87
ZLATÉ TOKIJSKÉ TRÁPENIE	93
DRUHÉ ZLATO NA DOSAH	121
GOLDBACH	129
PREKLIATA BARCELONA	143
TRETIA OLYMPIÁDA	161
DOMÁCA MEDAILOVÁ ROZLÚČKA	179
ŠTATISTICKÁ ČASŤ	203

NEOBYČAJNÝ PRÍBEH OBYČAJNÉHO CHLAPCA...

Z obyčajného príbehu obyčajného chlapca, ktorý vyrastal na lúkach hornej Nitry a vychutnával si detstvo, sa stal príbeh neobyčajný.

Bol to príbeh odriekania, pevnej vôle, boja so súpermi i so sebou samým, budovania psychickej i fyzickej odolnosti, ktorý ho doviedol až k prívlastku najlepšieho slovenského zápasníka 20. storočia a môžeme povedať, že i do pozície jedného z najlepších slovenských športovcov v období svojej aktívnej kariéry.

Dosiahol niekoľko unikátnych momentov – športových i ľudských...

Priamo na zápasníckych žinenkách, na ktorých sa tešil z množstva medailí, medzi ktorými vynikala zlatá medaila z MS 1990 v Tokiu a bronzová z OH 1988 v Soule. Tá druhá – mnohí si pamätáme – pritom mala pachuť skrivodlivosti, s akou sa ťažko vyrovnávali všetci, ktorí mu vtedy držali palce. Zažil mnoho víťazstiev, časť z nich dosiahnutých aj vďaka ním skvelej vybrúsenej krstačky, chmatu, ktorého náležitosť k Jozefovi Lohyňovi sa premietla aj do názvu tejto knihy.

Ale unikátne okamihy zažíval aj mimo žienky, keď sa najprv stal vlajkonosičom československej výpravy na poslednej olympiáde, na ktorej Česi a Slováci súťažili pod jednou vlajkou a potom vlajkonosičom slovenskej výpravy na jej prvej olympiáde v ére samostatnosti. Nájdime podobný príklad...

Zažil mnoho kontrastov – spoznával svet v Mongolsku i Afganistane, ale aj v USA. Rozpoltenosť vtedajšieho sveta, charakterizovanú aj špecifikami športovcov zo socialistických krajín, aby potom patril k prvým profesionálom u nás.

Jednoducho, zákutia nielen jeho športovej kariéry sú zaujímavé a hodné zaradenia do edície s názvom Športové legendy.

Nechajme však o nich už rozprávať samotného Jozefa Lohyňa. Pretože chlap so širokými ramenami a širokým srdcom je aj výborným rozprávačom...

KAŽDÝ Z INÉHO MESTA

Ak si niekto pozrie miesto narodenia nášho súrodeneckého tria, v prvom momente si pomyslí, že asi nejde o kompletnú rodinu. Skutočnosť je však úplne iná. Napriek tomu, že ja som sa narodil v Zlatých Moravciach, brat Ľubo v Rimavskej Sobote a sestra Zita v Handlovej, je to len zhoda náhod.

Hneď to aj vysvetlím. Moji rodičia sa spoznali na Gemeri. Otec učil v Kokave nad Rimavicou. Moja mamka pochádzala z Pondelka. Je to v súčasnosti jedna z troch miestnych častí obce Hrnčiarska Ves. Bývali tam na usadlosti vzdialenej tri kilometre od dediny, prakticky na lazoch. Keďže tam žili určitý čas, Ľubo sa v roku 1962 narodil v Rimavskej Sobote. Otec potom dostal prácu v Handlovej na baníckom učilišti ako vychovávateľ.

Trojčlenná rodinka sa teda sťahovala na Hornú Nitru. Môj otec pochádzal z obce Choča pri Zlatých Moravciach. Naši tam trávili Veľkú noc, preto som sa 13. apríla 1963 narodil práve v Zlatých Moravciach. Bývali sme však už v Handlovej, kde som vyrastal a v roku 1964 sa v tomto meste narodila aj moja sestra.

V detskom veku. Mohol som mať rok.

Krásne detstvo v Handlovej

Moje detstvo sa ničím nelíšilo od ostatných rovesníkov v celom bývalom Československu na prelome 60-tych a 70-tych rokov. V tej dobe sme si všetci boli rovní, nik nejako nemohol vytrčať. V Handlovej som prežil krásne a spontánne detstvo so všetkým, čo k tomu patrilo. Navyštrájali sme sa až – až. Každú možnú chvíľu sme boli vonku, hrali sme sa a vymýšľali rôzne zbojstvá. Užívali sme si tieto chvíle a bolo úplne jedno, aké je ročné obdobie. Rodili sa kamarátstva a mali sme typické voľné

S rodičmi. Zľava Zita, Ľubo a ja.

Ako šarvanci sme si užívali detský vek. Niekedy aj so sestrou Zitou. Zažíval som šťastné detstvo.

detstvo, nič nebolo organizované, žiaden šport. Rodičia nás vypustili vonku a večer nás všetkých zvolávali domov. V partii sme boli pätnásť – dvadsiati. Deviatci, siedmci, piatci i my prváci či druháci. Keď sa taká čvarga dá dokopy a do pohybu, nečudo, že každý deň prinášal nové poznatky a zážitky. Starší kamaráti boli pre nás vzory. Keď sme sa k nim chceli ešte viac pričleniť, tak sme robili to, čo oni a snažili sa ich napodobňovať. Nechýbali opekačky a prvé cigaretky. Prvý kašeľ po potiahnutí cigaretky, prvé vypleštené oči po šľuku. Keď bol hlad, zašli sme do záhrad nabrat' si jablká a hrušky. Už sme boli frajeri, začali sme sa približovať starším, kamarátskym vzorom a tešili sme sa z toho, že začíname spoznávať dospelácky život. Ako to už pri detskom zmýšľaní býva zvykom, myslel som si, že tieto kamarátstva budú trvať večne. Želal som si, aby sa na nich nič nemeno. Ale nemohlo...

Sťahovanie sa do Prievidze

Mal som desať rokov, keď otec dostal prácu v bani Cígel' a byt v Prievidzi. Pre mňa to bol menší šok. Nedokázal som si predstaviť, že toto prostredie a kamarátov mám teraz opustiť. Mal som desať rokov a pevné väzby na život a na smrť naraz povolili a roztrhali sa. S bratom sme nedokázali pochopiť, že sa musíme sťahovať.

Už v škôlke som si zvykal na sako. Neskôr pri rôznych slávnostiach som už v ňom bol ako doma.

Vystúpenie pre mamičky na MDŽ. Nájdete ma? Zhruba v strede, štvrtý zľava...

Toto všetko mám stratiť? Týchto kamarátov? Už si nikdy nenájdem takých priateľov! Dospelí sa na takýto životný krok pozerajú racionálne, detská duša v tom však žiadne racio nevidí. Reči, že si nájdeme nových kamarátov, som už nemohol počúvať. Samozrejme, že na novom mieste netrvalo dlho a dali sme dokopy novú partiu. Vyrastali paneláky, sídliská, prichádzali ďalšie rodiny, a tak nebol najmenší problém nájsť si nových kamarátov. Navyše, už sme mali niečo „odžité a zažité“. Čaro Handlovej sme rýchlo nastavili na prievidské podmienky. Prostredie bolo podobné – vedľa činžiakov boli veľké záhrady, takže hneď sme sa etablovali aj na toto okolie. Chodili sme na orechy, slivky, jablká, hrušky. V blízkosti boli staré baráky, ktoré pomaly ľudia opúšťali, aby ustúpili moderným panelákom. V nich sme sa hrali na vojakov, strieľačky, praky. Ukážková detská spontánnosť a bezstarostnosť.

Nepříjemný prvý dotyk

Jedna zmena však predsa len nastala. O slovo sa pomaly hlásil organizovaný šport. Noví kamaráti nás z ničoho nič stiahli do tamojšej sokolovne. Stála blízko pri našich panelákoch, takže pešo sme tam boli za päť minút. Už ani neviem, ktorý z kamarátov zahlásil: „**Podme sa prihlásiť na zápasenie.**“ Vybrali sme sa

Prváček. Nebudem vás trápiť: dole druhý sprava.

U starkej v Pondelku. Teta Kubišová so Zitou na rukách, starká, mama s otcom a v popredí brat a ja.

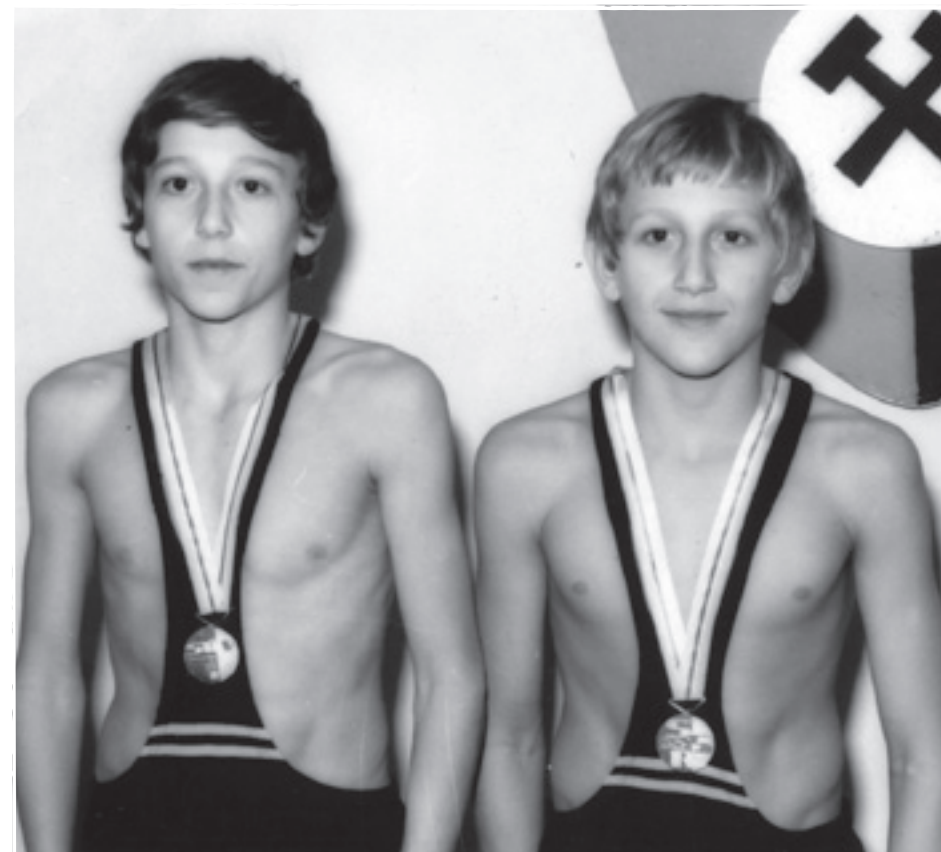

Spoločná fotka po pionierskom sľube. V hornom rade druhý zľava.

Ôsmaci v Prievidzi. Ťažko ma nájsť? Jediný so založenými rukami.

tam teda pozrieť. Nik z nás vlastne nevedel, čo to zápasenie vlastne je. Moje prvé stretnutie s mojou neskoršou športovou láskou však vôbec nedopadlo dobre. Akurát tam mali úraz – zlomenú nohu. Vyhnali nás zo sokolovne, že máme prísť zajtra. Tak sa aj stalo. Na druhý deň sme tam boli znova a už sme tam začali chodiť pravidelne. Bavilo nás to. Napokon, potrebovali sme sa niekde vyblázniť. Pod palec si našu prípravku zobral Fero Fábrik. Rodičia ani nevedeli, že sme sa boli prihlásiť na zápasenie. Nemali voči tomu žiadne výhrady. Naopak, boli spokojní, že niečo robíme a hlavne, že je to celé organizované. Myslím si, že návšteva sokolovne prišla v pravý moment. S bratom sme už boli vo veku, keď sme sa každú chvíľu chytali okolo pásu a súťažili, kto je silnejší, mocnejší. Mali sme 10 a 11 rokov, takže puberta s nami ešte nelomcovala, no klasické bratské pasovačky boli na dennom poriadku.

Klubové foto – Ľubo (vľavo) a ja.

Spolu s otcom. Ľubo vpravo, ja vľavo. Rodinné väzby a zápasenie nás sprevádzali celý život.

Klbčili sme sa stále...

„**Dones strýca.**“ Ajaj. Tento príkaz od otca sme s bratom neradi počúvali, vedeli sme totiž, čo bude nasledovať. Otec strýcom nazýval remeň. Priniesli sme ho otcovi a ešte sme aj vyfasovali. Keď sme sa nevedeli vpratať do kože, prípadne po nejakej „chumelici“ v detskej izbe, nasledoval trest. Raz bol v akcii „strýco“, inokedy sme kľáčali dve hodiny v kúte na kolenách a odprosovali mamku, že už budeme dobrí a nebudeme vystrájať. S Ľubom sme využívali každú možnú chvíľu, aby sme si dokazovali, kto je lepší a mocnejší. Nielen v detskej izbe či na žinenke. Keď sme išli k starkej, ktorá mala statok, na lazy, zobrali sme kravu na pašu, priviazali sme ju ku kolíku a už sme sa klbčili. O hodinu sme ju priviazali ďalej a znovu sme boli v sebe. Zápasenie nám neskôr v tomto smere pomohlo. A hlavne rodičom. Na tréningoch sme sa vybúrili a doma sme už boli pokojnejší.

Vystúpenia pred návštevami

„**No, pod'te ukázať, ako zápasíte,**“ tieto otcove slová sme mali oveľa radšej. Zazneli azda pri každej návšteve, ktorá k nám prišla. Nabehli sme do chodby, žinenkami nám boli molitany z váleudy a s Ľubom sme sa už aj klbčili. Bolo jedno, či k nám prišli na návštevu príbuzní, susedia alebo zahraniční funkcionári či tréneri. Otec vtedy začal funkcionárčiť v našom zápasníckom klube a keďže v Prievidzi boli medzinárodné turnaje, posedenie po piatkovom vážení či bankety sa často konali v našej obývačke. Teraz to vyznie divne, ale v tých časoch by kam chodili? Klubové financie na večere neboli, a tak posedenie bývalo poväčšine u nás. Mamka prichystala misy a už sa pilo, jedlo, debatovalo a ja som mal s bratom zatiaľ zápasnícke súboje. Sedeli u nás Maďari, Poliaci, „Dederóni“, Bulhari... Vedeli, že otec má doma dvoch zápasníkov, tak nám vždy priniesli nejaký darček, niekedy to bol zápasnícky dres, inokedy zápasnícke topánky.

Hlavne dres mám stále pred očami, ako visel v kúpeľni, keď som sa išiel umyť. Hneď som vedel, že ho tu nechala návšteva. My sme vtedy zápasili iba v trenírkach a o takom drese som iba sníval. A topánky? Vyrábali sme si ich z tenisiek. To nebolo ako teraz, že si chlapci kúpia značkovú zápasnícku obuv, akú len chcú. Trénoval som v „čičankách“. Keďže boli ťažké, po obvode som si otrhal gumu a zostalo iba plátno. Veľmi sa v nich však šmýkalo. Keď sme dostali prvé dresy, boli sme neskutoční frajeri. Hneď sme ich odložili a len sme si ich hladkali. Nosili sme si ich iba na turnaje a súťaže. Ale takto to bolo v každom športe. Keď sme si šli zahrať hokej, na topánky som si pripol kvintačky, dotiahol klúčom a už som korčuľoval. O brúsení korčúľ sme ani nechyrovali. Ešte aj futbal sme hrali na snehu. Nám to bolo jedno, stále sme boli vonku. Teraz je zle, keď je veľmi horúco, keď prší, keď sneží. My sme neriešili počasie, lebo sme chceli byť vonku a niečo robiť.

*V roku 1981. To som ešte netušil, čo ma čaká... Hoci, som dúfal.
Na prievidskej lavičke počas ligy na Dunajplavbe.*

Ligové stretnutie.

V súboji s Ľubom Holoubkom.

PRIRODZENOSŤ – KRÁSA ZÁPASENIA

Až s odstupom desaťročí som si uvedomil, čo je vlastne pekné na zápasení. Prirodzenosť. Mám na mysli prirodzenosť vo vzťahu k ľuďom a k prírode. Je to šport, ktorého myšlienka je vlastne zakorenená v ľuďoch i vo zvieratách. Odjakživa sa svojím spôsobom bojovalo, kto bude vodca gangu v uliciach, vodca partie na sídlisku, na dvore, vodca svorky. Ten, kto chcel byť na čele, musel niečo dokázať, aby bol lepší ako konkurenti. A práve zápasenie je šport, ktorý tieto prvky stavil do prirodzenej polohy. Človek chce dokázať, že je silnejší, ale deje sa tak na základe organizovaných pravidiel.

Keď sa lámal chlieb...

O zápasení som po prvý raz vážnejšie počul v roku 1972, keď Vító Mácha vyhral olympijské zlato v Mníchove. O štyri roky neskôr, keď som mal trinásť rokov, som už sledoval aj olympiádu v Montreale. Tam bol Vító stříborný. Dva roky pred tým sa Dan Karabín stal juniorským majstrom Európy. To už sme s bratom vnímali zápasenie sami od seba. Bavilo nás stále viac a viac. Chceli sme niečo dosiahnuť. Na tréningoch sme sa často ako deti hrávali, že sme vo finále majstrovstiev sveta alebo olympiády! Navyše pribudlo cestovanie a spoznávali sme nové mestá a krajiny. Najprv sme cestovali po Slovensku, ale keď sme boli starší, začali sme cestovať do Maďarska, Bulharska či Poľska. Z každého zápasu som si robil zápisky, s kým a ako som zápasil. Doteraz ich mám odložené doma.

Pomaly pribúdali aj tréningy. Začali sme trénovať dvojfázovo a postupom času sa to premietlo aj do výsledkov. Porážali sme súperov aj v zahraničí. Tu sa lámal chlieb. Viac tréningov a nové metódy, ktoré okukali naši tréneri pri cestách do zahraničia prinášali svoje ovocie. Navyše sme tvorili dobrý kolektív, takže som sa tešil na každý tréning. Nechodili sme do telocvične s tým, že musíme ísť na tréning, my sme sa priam naň tešili! V súčasnosti vidím, ako chlapci prídu do telocvične a čakajú, kedy sa začne tréning. My sme sa predbiehali, kto bude skôr v telocvični. Prišli sme aj o pol hodinu skôr, keď bola voľná telocvična a pred tréningom sme si chceli ešte zahrať futbal, poskákať na trampolíne alebo urobiť nejaké gymnastické prvky. Jeden pred druhým sme sa ukazovali, kto vie urobiť aký premet či salto. Vtedy sa v Prievidzi začala vytvárať skvelá zápasnícka partia. A ešte viac ju umocnila nová hala, do ktorej sme sa nastťahovali v roku 1980. Sokolovňa mala svoje čaro a atmosféru, veru ťažko sa nám s ňou lúčilo, ale nové je nové. Vyrastal som so staršími, brávali ma k sebe, lebo videli, že sa snažím, tak som s nimi hrával futbal i basketbal. Samozrejme, na žinenke ma tĺkli ako žito. Neraz som s plačom odchádzal domov, že sa neviem presadiť, že nedokážem urobiť chmat. Strašne ma to štválo i bolelo. Ako pätnásťročný som prehral kvalifikáciu na MT Družba, kde som mohol cestovať spolu s bratom. So všetkým som chcel skončiť.... Stačilo sa na to vyspať a samozrejme v pondelok som už bol späť v telocvični.

Susedia mi odpustili

Prievidza mala vždy skvelých basketbalistov. V našom okolí viacerí z nich podstávali nové byty. Napríklad Tóthovci bývali pod nami na 6. poschodí. Búchanie zospodu bolo na dennom poriadku. Keď sme ho začuli, trochu sme sa s bratom upokojili. Povedali sme si, že sa musíme klbčiť opatrnejšie. Tak sme sa chytili len tak zľahka, lenže chmaty sa nedajú ukontrolovať. Onedlho nasledovalo ďalšie búchanie... Kol'kokrát sa k nám pridala i sestra – hoci tá sa športu nevenovala – a „pasovali“ sme sa dvaja na jedného. Raz bola sestra pri mne, raz s bratom.

Na druhej strane, pravidelne sme robili každý rok Mikuláša. Všade nás volali, tak sme v celom vchode obehali susedov. To sme robili radi, lebo sme si niečo privyrobili. Ja som robil čerta, brácho Mikuláša. Tóthovci mali chlapca a dievča a boli vždy spokojní, ako sme vystrašili ich deti. Od niekoho sme dostali dvadsať a niekto prihodil aj 50 korún, čo bol vtedy pekný peniaz. Veľmi sa mi páčilo, keď som po úspešnej soulskej olympiáde išiel pozrieť našich a stretol som sa s pani susedou vo výťahu. „Jožko, všetko je odpustené za tie roky, čo ste s bratom vyvádžali – stálo to za to.“ Taktiež sa tešila.

Majstri Slovenska z Prievidze. Miki Timko ešte za mlada, bez fúzov, vedľa neho ja, Igor Šimanovský a brat Ľubo.

Počas tréningu - v červenom.

Najlepšie kuchárky

Čo sa pri nás mama naprala a navarila! S bratom sme neboli priberčiví. Jedli sme všetko, čo mamka navarila. Je výborná kuchárka. Najviac som sa pre jedlo trápil, keď som pred pretekmi potreboval zhodiť kilogramy navyše. Pamätám si, ako sme sa raz večer vybrali hrať futbal, aby sme čo to zhodili. Mamina práve varila perkelt, ktorý rozvoniaval po celom byte, až mi nos vykrúcalo. Čo sme si rozkázali, to nám mamka navarila i napiekla. Na druhej strane, keď sme išli na prázdniny k starkej, tá okolo nás tiež behala. Boli to krásne časy. Ráno sme išli na hríby, poobede sme pomáhali pri žatve, nosili žito vo vreciach, vykladali slamu, chodili s kravami na pašu, rúbali drevo či kydali hnoj, ale aj ložili po stromoch. Na lazoch sme si ako deti užívali. Doteraz mám rád sa ísť z času na čas takto vybúriť.

Do noci sme hrávali hokej, futbal či schovávačky. Bolo aj desať hodín večer, keď sme sa vracali domov a ráno sme vstávali do školy. Ako športovec som pritom nemal žiadne úľavy. Skôr na mňa zazerali. Ako člen strediska vrcholového športu, som mohol dvojfázovo trénovať. Na obed o dvanástej som odchádzal zo školy a trénoval som do druhej a potom hodinku večer od šiestej. Tri týždne sme chodili do školy tak, že sme strávili štyri hodiny v škole a potom štyri na tréningu. Štvrtý týždeň sme mali iba jednofázový tréning a celý deň sme presedeli škole. Počas tohto týždňa nás učitelia riadne dusili.

Po skončení základnej deväťročnej školy som ďalej pokračoval na SOU strojárskom v Prievidzi. Od malička som bol zručný, rád som rozoberal autíčka, vždy som nad niečím majstroval a to mi zostalo doteraz. Nemám žiaden problém s domácimi prácami. Vyučil som sa za zámočníka a dokážem si veľa vecí opraviť aj sám. Otec síce k týmto veciam nemal vzťah, ale mňa to bavilo. Mal som 15 rokov a vedel som opraviť vodovodný kohútik. Na učňovke som mal podobný režim ako na základnej škole – tri týždne dvojfázové tréningy, štvrtý týždeň iba večerné. Dokonca aj keď bola prax, tak som odchádzal z roboty na tréningy skôr. Samozrejme výpadok v robote som musel dobehnúť, o to som to mal sťažené.

Na škole som ako športovec mal dosť problémov, lebo som často chodil preč. Triedna učiteľka ma dusila. Nehovorím, že som bol vzorný žiak, ale snažil som sa, aby trojka na vysvedčení bola mojou najhoršou známkou. Horšiu som nechcel mať a ani som nikdy nemal. Neviem pochopiť dnešné deti, že nosia domov štvorky a päťky na vysvedčení. Pritom vďaka internetu majú úplne iné možnosti. Aj preto apelujem na zápasníckych juniorov, aby si nezľahčovali školské povinnosti. Škola je dôležitá.

Z SOU mám peknú spomienku na telesnú výchovu. Na konci roka, keď sa zaokrúhľovala známka, mi učiteľka dala dvojku, a to aj napriek tomu, že som skákal premety vpred i vzad a saltá!

Prečo potom dvojka? Pre zlú dochádzku, nakoľko už v tom čase som chodil na reprezentačné sústredenia. Preto mi telocvikárka, inak pekná, šarmantná blondínka, oblečená v sukni a ihličkách, dala dvojku. Spolužiaci, ktorí prišli na školu z okolia Prievidze – z Handlovej či z Novákov a nevedeli spraviť ani poriadny kotúl, avšak mali dochádzku, podostávali jednotky. Bol som rád, a dodnes sa tým tak trochu hrdím, že ako reprezentant Československa som dostal dvojku.

„Moja žena ťa učila telesnú výchovu,“ pred pár rokmi ma stretol manžel bývalej telocvikárky. Iba som som mu odvrkol: **„Tým sa ani nechváľ!“**

Cesta do Afganistanu

V partii prievidzských zápasníkov som určite nepatril medzi najlepších a ani sa o mne nehovorilo ako o veľkom talente. Boli tam šikovnejší chlapci. Brat bol šesťkrát majstrom Slovenska v juniorskej kategórii. Ja som bol iba raz. Aj ďalší chlapci mali úspechy. Milan Mendel bol tretí na juniorských ME. To bol prvý takýto väčší úspech pre Prievidzu. Potom prišiel bronz Ľuba Holoubka na turnaji socialistických krajín Družba na Kube a ja som bol o rok neskôr tretí na Družbe v bulharskom Chaskove. Tieto turnaje mali veľmi vysokú kvalitu. Kto uspel na Družbe, mal šancu sa presadiť neskôr aj na ME alebo MS.

Na moju prvú veľkú cestu si spomínam veľmi dobre. V roku 1979 sme leteli do Kábulu, cez Moskvu a Indiu. Sovietsi akurát vtedy začali prúdiť do Afganistanu.

Na československej ambasáde v Afganistane.

Ozbrojená intervencia nakoniec trvala desať rokov. Nás a ďalšie socialistické krajiny pozvali na turnaj, kde štartovali aj zápasníci z Iraku, Pakistanu či Indie. Bolo to na prelome apríla a mája a 1. mája 1979 sme boli pozvaní na československú ambasádu, kde vystupovala aj Lúčna. Leteli sme tam traja – Ľubo Holoubek, Jožo Schwentner a ja. Bola to odmena za výsledky, ktoré sme dosiahli ako juniory. Dnes to viacerým môže pripadať, že skôr za trest, ale pre mňa to bolo niečo nové, dovtedy nepoznané. Každá životná skúsenosť človeka obohatí. Zápasili sme vonku na štadióne, ktorý bol vypredaný.

Prvá cesta na Západ

Z Afganistanu sme sa vracali cez západonemecký Frankfurt nad Mohanom. Po prvý raz v živote – mal som vtedy šesťnásť rokov – som bol na Západe. Hoci iba na letisku. Keď som videl tie obchody, reštaurácie, reklamné panely, všetko vysvietené, všade čistota, na chvíľu som nechápal. Len som pozeral okolo seba. Presnejšie, všetci sme doslova čumeli. Toľko obchodov a plno tovaru. Musím si niečo kúpiť na pamiatku, v duchu som si vravel. Vybral som si ceruzku – pentelku. Chytal som sa síce za hlavu, keď som za ňu dával sedem dolárov, ale hrdo som vybral peniaze a zaplatil. Neskôr pribúdali turnaje v západnej Európe, takže už som to tak neprežíval.

Kobyliie mlieko v Mongolsku

Ako pätnásťročný som sa kvalifikoval na majstrovstvá Československa mužov a skončil som tretí v kategórii do 57 kg. Šesťnásťročného ma aj preto nominovali na juniorské majstrovstvá sveta 20-ročných do Mongolska. Veľmi som nechcel ísť, lebo som kvôli váhovej kategórii musel zhodiť päť kilogramov. Cesta do Mongolska bola pre mňa trápením. Musel som robiť váhu, a to som nemal nikdy rád. Navyše z Moskvy sme niekoľko hodín leteli do Irkutska a odtiaľ do Ulanbátaru. Nemal som ruble, nevedel som čo mám robiť, mal som hlad a nemal čo piť. Našťastie letel s nami Juraj Kucirko. Pochádzal z Ukrajiny, takže si vedel nejako „vyčenčovať“ ruble. Ja som bol mladý a nevedel som ako to chodí. Myslel som si, že keď je všetko zabezpečené, tak sa nemusím o nič starať. V Mongolsku bola nádherná príroda, ale inak nebolo veľmi čo obdivovať. Stále však tvrdím, že človek by mal zažiť aj takýto svoj kúsok exotiky. Bývali sme v hoteli Bajamunk, čo bol skôr panelák. Na šampionáte som skončil na 7. mieste. Zaujímavejšie to bolo potom. Naši československí geológovia, ktorí tam pôsobili, nás zobrali na jednodňový výlet do stepí. Samozrejme nechýbala návšteva jurty, kde som pil kumis, čo je kobyliie mlieko. Niektorí sa to bál ochutnať. Je to kyslé mlieko, z ktorého robia pálenku. Ale už keď som tam bol, tak som ho chcel aj okošťovať.

S Kórežčanmi v Mongolsku 1979 po „obchodnom stretnutí“. Nielen pre seba, ale i pre chlapcov som „vyčenčoval“ odznaky a vlajky.